

**Наше
сшваранье**

5-6

ГОДИНА XXVI, ЛЕСКОВАЦ, 1979.

**УЧЕШЋЕ С. ДИМИТРИЈЕВИЋА НА МЕЂУНАРОДНОЈ
КОНФЕРЕНЦИЈИ ОМЛАДИНЕ ЗА МИР**

У децембру месецу 1934. године, у Брислу је одржан Међународни конгрес студената. На том конгресу је формиран Међународни студентски комитет против рата и фашизма. На челу тог Међународног комитета дошао је комуниста Андре Виктор, румунски студент из Бесарабије. Сергије Димитријевић, који је у то време дошао на студије у Париз, постао је стални представник илегалног југословенског комунистичког студентског покрета у тој организацији, и то од пролећа 1935. године до лета 1937. године.

О томе Т. Вујасиновић каже: „Тражили су од нас да упутимо једног студента који би могао легално да дође у Француску и да се ту задржи дуже време. Тај студент требало је да познаје што боље прилике у земљи, а посебно у омладинском и студентском покрету, да би могао да уђе у руководство Међународног студентског покрета за борбу против рата и фашизма. У договору с Трајком Стаменковићем и Јоцом (секретар Земаљског бироа КПЈ тзв. Зембиља, Борђе Митровић) решили смо да то буде Сергије“. (Т. Вујасиновић, **Мучне године**, „Свјетлост“, Сарајево, стр. 116).

По Димитријевићевим речима Светска студентска левичарска организација са седиштем у Паризу, тј. Светски студентски комитет против рата и фашизма, била је у рукама комуниста. Димитријевић је био стални представник илегалног „југословенског комунистичког студентског покрета“ у тој Светској студентској комунистичкој организацији.*) Ова светска студентска организација је ради конкретизирања борбе против рата и фашизма, у јесен 1935. године донела акциони план и програм борбе, у чијој је изради учествовао и сам С Димитријевић. Основна и најбитнија поставка тога програма била је садржана у инсистирању на уједињењу свих снага студентске омладине у одбрани мира.

Та Међународна студентска организација, била је један од иницијатора и организатора Међународне конференције омладине за мир, одржане 29. фебруара и 1. марта 1936. године у Брислу. На овој конференцији суделовале су, поред комунистичких, и неке друге фронтовски оријентисане, социјалистичке и прогресивне организације из разних земаља, и то као њени званични учесници, а у јавности су се појавиле и као сазивачи и организатори.

У моменту када се поставило питање ко ће на овој Међународној конференцији омладине за мир представљати југословенски омладински

*) Др С. Димитријевић: **Сећања о међународној конференцији омладине за мир, одржаној 29. фебруара и 1. марта 1936. у Брислу.** Заведено у архиви радничког покрета Југославије, фонд МГ II, 2Б, 88.

и студентски комунистички покрет — договорено је да као представници илегалне југословенске студентске комунистичке организације у делегацију убу Сергије Димитријевић из иностранства и један друг из земље. Да би се обезбедио легални статус представника из иностранства Удружења југословенских студената у Паризу, чији је председник био С. Димитријевић, на свом пленарном састанку одлучило је да упути на конференцију као легалне представнике овог удружења С. Димитријевића и Шемзу Дервишевића, који је тада припадао фронтovski настројеним студентима (сада потпуно неинтересантна личност у емиграцији).

По доласку у Брисел Сергије је добио партијску везу са Ивом Лолом Рибаром, који је дошао као делегат из земље. „Лола Рибар је био једини делегат југословенске омладине који је дошао из земље“ — тврди Димитријевић, али додаје: „Постоји могућност да је он био делегат не само београдских студената већ и неке друге напредне омладинске организације из земље, као н. пр. загребачких студената, али се сасвим сигурно зна да осим њега и нас из Париза, југословенска омладина није имала других представника на овој конференцији.

Том приликом Димитријевић је по партијској директиви повезао и Лолу Рибара са југословенском партијском организацијом у Белгији са којом је већ био успоставио везу. — Представник југословенске партијске организације са којим сам се повезао био је Маријан Крејачић Петар, кога сам знао из Париза. Можда је та веза представљала неку врсту контроле организације КПЈ над нашим иступима — пита се Сергије у једном моменту, па додаје — а можда је и Лола Рибар имао задатак да пренесе неке информације? На ово питање би се нешто одређеније могло одговорити тек после истраживања начина на који је Лола упућен на ову конференцију, као и евентуалним испитивањем веза и контакта које је имао пре одласка у Брисел.

На почетку конференције, већ према заједничком договору, оба делегата илегалне студентске комунистичке организације, Лола Рибар и Димитријевић су предложили једног представника Удружења југословенских студената у Паризу, Шемза Дервишевића, за члана радног председништва конференције у коме су биле заступљене све националне делегације. Тако су, ослободивши се присуства овог трећег делегата, њих двојица могли сасвим несметано међусобно да се консултују и договарају, као и слободно раде на рефератима чије је текстове требало у неким појединостима ускладити и заједнички уобличи.

„На самој конференцији по првој тачки политички реферат одржао сам ја, а по другој организациони реферат одржао је друг Лола Рибар“ — каже дословце С. Димитријевић. — У материјалима са ове конференције уколико су сачувани, вероватно се могу наћи и два поменута реферата. Ови реферати су били иначе врло запажени по смелости и одлучности са којом су упозоравали и указивали на растућу опасност од фашизма, а долазили су из једне мале, слободарске земље.

Димитријевић је у свом реферату углавном говорио о политичким приликама у Југославији. Његов примерак тог реферата био је уништен за време другог светског рата у Паризу од стране лица код кога је Сергије склопио своју политичку архиву. То лице, Мириам Бови, Јеврејка по националности спалила је све партијске материјале и листове које је он уређивао или на којим је сарађивао, да би спасила главу за време нацистичке окупације Париза.

При крају рада ове конференције дошло је до неочекиваних компликација које су, захваљујући Сергијевом и Лолином ангажовању, успешно откловене. Наиме, конференција је на крају свога рада одлучила да се њено радно председништво претвори у стални Биро конференције, што је значило да онај трећи делегат који је био послат да би се потпуно легализирала делегација из Париза треба да уђе у састав једног тако значајног међународног омладинског левичарског форума. Сергије и Лола то, разумљиво, нису могли прихватити, јер су они тог

делегата првобитно предложили у састав председништва конференције, само да би га што ефикасније од себе изоловали и натерали га да ове време пасивно седи за столом у мноштву других представника, како би они као што смо већ напоменули, слободно могли да се договарају о свом наступу и учешћу. „После ове одлуке, када је радно председништво претворено у трајно међународно политичко тело, наша делегација је интервенисала код председништва и извршена је измена, тако да је у стални биро конференције у име југословенске омладине ушао Сергије Димитријевић“ — стоји у изјави коју је у виду сећања узео М. Васић.

Димитријевићев избор у стални Биро ове међународне омладинске конференције представљао је неку врсту легализације његовог чланства, у међународним омладинским организацијама, јер је он, као што смо то већ напред указали, још од пролећа 1935. године био делегиран као стални представник југословенских студената (илегална југословенска студентска комунистичка организација) у Међународну студентску организацију против рата и фашизма у Паризу. — Ко ме је делегирао у самом почетку у ову међународну организацију, ЦК СКОЈ-а, илегална југословенска студентска организација или ЦК КПЈ нисам знао. Ја сам само добио директиву од члана Политбироа КПЈ Ловра Кухара — познатог књижевника Прежихова Воранца да се повежем са Виктором, руководиоцем ове организације.

Оцењујући учешће на Међународној конференцији омладине за мир Сергије каже: „Велики успех представљала је сама чињеница да су на ову конференцију дошла три делегата југословенске омладине, од којих су два била представници илегалне комунистичке студентске организације. Мада сам на конференцији наступао под правим именом, што ће се сигурно наћи у материјалима конференције у Брислу, организатори конференције су се постарали да се имена представника студентских организација из земаља где је комунистички покрет био прогњан не објављују у штампи“.

Овде треба напоменути да С. Димитријевић није присуствовао сасанцима Бироа Светске студентске заједнице, који су у циљу припреме будућег конгреса организоване у лето 1936. године у Паризу, као ни Светском конгресу омладине за мир одржаном у Женеви, почетком септембра исте године, јер се у то време, као што ћемо видети, налазио по партијском задатку у рударским реџирима северне Француске. У поменутих припремама, као и на Конгресу у Женеви, учествовао је Иво Лола Рибар.